

Școala Academică de Sociologie

Patrimoniu cultural și
dezvoltare socială în ruralul
românesc

Ediția 2007

Coordonator volum: conf. univ. dr. CLAUDIU COMAN
Transcrieri, tehnoredactare și corectură materiale: asist. univ. ADA DOBRESCU,
prep. univ. drd. VICTOR BRICIU, prep. univ. ARABELA BAICAN

ORGANIZATORI

- Institutul de Sociologie „Dimitrie Gusti” al Academiei Române (pers. de contact: prof. univ. dr. ILIE BĂDESCU, e-mail: iliebadescu@gmail.com și prof. univ. dr. EMILIAN M. DOBRESCU, e-mail: dobrescu@acad.ro);
- Catedra de Sociologie-Filosofie a Universității „Transilvania” Brașov (pers de contact: conf. univ. dr. CLAUDIU COMAN, e-mail: claudiu.coman@unitbv.ro);
- Consiliul Județean Brașov

PERIOADA DE DESFĂȘURARE

7 – 12 octombrie 2007, Pensiunea Belvedere (www.BranBelvedere.ro), Bran, Brașov, România

COMITETUL DE PROGRAM

Președinte:

prof. univ. dr. ILIE BĂDESCU, Institutul de Sociologie

Membri:

Conf. univ. dr. CLAUDIU COMAN, Universitatea Transilvania
Prof. univ. dr. EMILIAN M. DOBRESCU, Academia Română
Prof. univ. dr. IOAN MIHĂILESCU, Institutul Social Român
Prof. univ. dr. DUMITRU SANDU, Universitatea București
Prof. univ. dr. PAUL STAHL, Institutul de Studii Sud-Est Europene
Prof. univ. dr. CĂTĂLIN ZAMFIR, Universitatea București

COMITETUL DE ORGANIZARE

Președinte:

Conf. univ. dr. CLAUDIU COMAN, Universitatea Transilvania

Membri:

Prof. univ. dr. EMILIAN M. DOBRESCU, Academia Română
Asist. univ. dr. ADA DOBRESCU, Universitatea Transilvania

INTRODUCERE

*1. Motivația organizării
manifestării științifice*

*2. Din Programul Școlii
Academice de Sociologie*

1. MOTIVAȚIA ORGANIZĂRII MANIFESTĂRII ȘTIINȚIFICE

Institutul de Sociologie al Academiei Române, unul din instituturile reprezentative ale acestei instituții, urmărește concentrarea tematicii de cercetare pe programe, concomitent cu o mai mare flexibilitate a componenței structurilor de cercetare. Astfel, planul de cercetare cuprinde trei programe structurate pe opt proiecte. Unul din programele de cercetare, care subsumează patru proiecte, se înscrie în categoria programelor de cercetare fundamentală: « Comunitățile rurale între dezvoltare și riscul subdezvoltării ». În ansamblul lor, proiectele de cercetare conturează un program orientat prioritar spre analiza unor procese și fenomene sociale importante ale tranziției, ca proces macrosocial, din perspectiva integrării europene, pe de o parte, ce răspunde cerințelor cercetării fundamentale, pe de altă parte.

Principalele procese și fenomene sociale, care alcătuiesc structura proiectelor de cercetare privesc: starea actuală, factori, condiții și tendințe înregistrate în procesele de schimbare și modernizare a comunităților rurale, în contextul integrării țării noastre în UE; criminalitate, comunitate și justiție restaurativă; antreprenariat și management inovativ în contextul integrării europene și globalizării; mass-media și reconfigurarea spațiului public național în contextul integrării europene; demararea unui program editorial care urmărește valorificarea moștenirii sociologice românești și universale, prin elaborarea seriei de enciclopedii sociologice pe domenii; elaborarea Atlasului sociologic rural.

Ca rezultate ale activității institutului în 2006 pot fi menționate publicarea a 19 cărți, un articol – într-o revistă de specialitate din străinătate, cotată ISI; 34 articole în reviste ale Academiei Române, 95 articole în alte reviste de specialitate din țară; 30 de comunicări la sesiuni științifice interne și 25 la reuniuni științifice internaționale; organizarea de către institut a opt sesiuni și simpozioane științifice, ceea ce a făcut ca rezultatele cercetărilor institutului să fie cunoscute și să facă obiectul unor largi dezbateri între specialiști și practicieni din diverse domenii de activitate.

În contextul de integrare a României în Uniunea Europeană și al reconsiderării rolului cercetării – dezvoltării ca priorități guvernamentale strategice, se impune structurarea și consolidarea ariei românești a cercetării care să răspundă cerințelor de apropiere de nivelul de exigență și compatibilitate necesare integrării în Aria Europeană a Cercetării (ERA). Obiectivul inițiativei “Aria Europeană a Cercetării” (European Research Area – ERA) combină un set de concepte relaționate și complementare: formarea unei “piețe interne” în cercetarea științifică sociologică; o arie pentru transferul cunoștințelor și rezultatelor cercetării sociologice prin colaborare internațională, în primul rând europeană; dezvoltarea unei politici naționale de cercetare în consonanță cu politica europeană de cercetare.

Structurarea și consolidarea Ariei Românești a Cercetării vizează în principal: creșterea calității și performanțelor sistemului și activităților specifice de cercetare-dezvoltare-inovare, cu accent pe domeniul sociologie; consolidarea cooperării între instituțiile de învățământ superior și instituturile de cercetare în domeniul sociologiei; creșterea vizibilității naționale și internaționale a activității și rezultatelor cercetării științifice sociologice; creșterea capacității de integrare a sistemului național de învățământ superior și a sistemului de cercetare sociologică în Spațiul European al Învățământului Superior și Cercetării.

În concluzie, în condițiile adoptării valorilor educaționale ale învățământului și cercetării științifice europene, cercetarea științifică sociologică desfășurată de Institutul de Sociologie al Academiei Române, dobândește noi valențe, devenind o condiție definitorie pentru afirmarea și existența acestuia.

Școala Academică de Sociologie cu participare internațională, cu tema *Patrimoniu cultural și dezvoltare socială în ruralul românesc*, abordează o problemă de actualitate. Abordarea educației și cercetării în domeniul sociologiei din perspectivă culturală este un demers întemeiat pe considerentul existenței unor determinante profund culturale ale eficienței activității sociologice. Această perspectivă comportă numeroase aspecte care derivă direct din relația generală sociologie-cultură-educație, pe de o parte și din problemele cu care se confruntă cercetarea științifică actuală în domeniul sociologiei, pe de altă parte. Manifestarea științifică își dorește unirea specialiștilor în sociologie, creându-le posibilitatea unui schimb de idei cu privire la subiectul abordat, definirea unor direcții strategice de acțiune pentru compatibilizarea ofertei curriculare în domeniul sociologiei, formarea și dezvoltarea unor colective de cercetare interdisciplinară, deschiderea unor oportunități de colaborare în programe de cercetare și/sau educaționale interne și internaționale.

Școala Academică de Sociologie cu tema *Patrimoniu cultural și dezvoltare socială în ruralul românesc* a cuprins trei secțiuni:

1. probleme sociale în comunitățile din România și țări membre ale Uniunii Europene;
2. specificul cercetărilor sociale în spațiul rural;
3. tendințe de dezvoltare socio-economică ale comunităților rurale din România și țări membre ale Uniunii Europene.

Desfășurarea Școlii Academice de Sociologie a permis îndeplinirea următoarelor obiective:

- Identificarea variabilelor culturale cu influență majoră asupra comunităților rurale, în special și a societății, în general;
- Formarea și/sau dezvoltarea carierelor științifice și a colectivelor de cercetare de excelență în domeniul sociologiei, prin corelarea tuturor activităților de cercetare științifică, inclusiv a celor din sociologia rurală;
- Identificarea unor oportunități de colaborare în domeniul sociologiei, naționale și/sau internaționale;
- Deschiderea de noi direcții de cercetare în domeniul sociologiei, respectiv „Patrimoniu cultural și dezvoltare socială în zonele rurale”;
- Promovarea participării la programele europene și internaționale de cercetare;
- Reducerea și depășirea decalajelor de performanță și competitivitate față de țările dezvoltate ale Uniunii Europene, prin transferul de know-how în domeniul sociologiei rurale;
- Dezvoltarea competenței științifice;
- Participarea cercetătorilor și specialiștilor institutului la manifestări științifice internaționale.

Inițiativa organizării primei ediții a Școlii Academice de Sociologie, cu participare internațională, cu tema *Patrimoniu cultural și dezvoltare socială în ruralul românesc* reprezintă un pas făcut de institut pentru creșterea vizibilității naționale și internaționale a activității de cercetare științifică desfășurată de corpul de cercetători științifici din componența sa.

Există o preocupare permanentă la nivelul institutului pentru a asigura cercetarea științifică de specialitate la nivel european și mondial.

Apreciem demersul de prezentare a tradițiilor științifice ale Școlii de sociologie de la București, conduse de Dimitrie Gusti, rememorate într-una din activitățile Școlii Academice de Sociologie – ediția 2007, care s-a desfășurat în comuna Drăguș, județul Brașov – „Pe urmele lui Dimitrie Gusti, după 78 de ani...”, ca fiind o treaptă superioară a prestației educaționale, ce implică raportarea achizițiilor cognitive la scopurile, aspirațiile și exigențele naționale, comunitare sau mondiale.

Considerăm că prima ediție a Școlii Academice de Sociologie – un exemplu de excelență în cercetarea științifică și învățământul românesc și european în domeniul sociologiei va face posibilă organizarea acestei manifestări într-o ținută științifică deosebită și în următorii ani.

DIRECTOR,
Prof. univ. dr. ILIE BĂDESCU

2. DIN PROGRAMUL ȘCOLII ACADEMICE DE SOCIOLOGIE

Duminică, 7 octombrie 2007

- Sosirea și primirea participanților
- Deschiderea oficială a Școlii Academice. Prezentarea participanților
- Cuvântul organizatorilor
- Vizită castelul Râșnov

Luni, 8 octombrie 2007

- Cuvânt de deschidere
 - Prorector Universitatea Transilvania
 - Reprezentant Consiliul Județean Brașov
 - Reprezentant Institutul Social Român – Academia Română
- Conferințe

Dumitru Sandu - Spre o sociologie a patrimoniului cultural: provocări și răspunsuri în tranzițiile de după 1989 din satul românesc

Pantelimon Corina – Instituții străvechi de organizare socială în societatea tradițională românească

- Masa rotundă „Probleme sociale în comunitățile rurale din România”

Marti, 9 octombrie 2007

- Conferințe

Gheorghe Onuț – Reconstrucția ruralului românesc

Silviu Coposescu – Antropologie și patrimoniu cultural

Adrian Netedu – Practici de consum cultural. Comparație rural urban în județul Iași

Mihaela Tomiță – Dezvoltarea serviciilor de asistență a consumatorilor Agenției Naționale

Antidrog în mediul rural

- Masa rotundă „Metodologia cercetărilor sociale în spațiul rural

Miercuri, 10 octombrie 2007

- Conferințe

Delia Barbu - Euromiturile

Liviu Plugaru – Satul ca spațiu intercultural

Codrina Șandru – Drăgușul. O experiență personală și sociologică

Valeriu Kavruk – Civilizația preindustrială a sării

Ioan Lăcătușu – Rețeaua localităților rurale din județele Covasna și Harghita. Caracteristici demografice și culturale

- Masa rotundă „Tendințe de dezvoltare socio-economică ale comunităților rurale din România
- Seară la muzeu cu Ion Prahoveanu – șef secție etnografie Muzeul Bran

Joi, 11 octombrie 2007

- Vizită în comuna Drăguș, județul Brașov: „Pe urmele lui Dimitrie Gusti, după 78 de ani...”
- Expuneri la Drăguș: Vintilă Mihăilescu, Codrina Șandru, Mihai Pascaru

Vineri, 12 octombrie 2007

- Prezentări finale

Mihai Pascaru – Proiecte europene și românești de valorificare a patrimoniului cultural rural

Andreea Mălureanu – Resurse de dezvoltare a turismului rural din județul Brașov

- Închiderea lucrărilor Școlii de Vară. Concluzii.

ARTICOLE PREZENTATE

- 1. Căi pentru dezvoltarea durabilă rurală**
- 2. Spre o sociologie a patrimoniului cultural: provocări și răspunsuri în tranzițiile de după 1989 din satul românesc**
- 3. Drăgușul. O experiență personală și sociologică**
- 4. Practicile consumului cultural. O comparație rural/urban în județul Iași**
- 5. Euro-miturile –semnificația aderării la Uniunea Europeană în spațiul rural românesc**
- 6. Proiecte europene și românești de valorificare a patrimoniului cultural rural**
- 7. Importanța dezvoltării serviciilor sociale pentru asistența consumatorilor de droguri din mediul rural**
- 8. Instituții străvechi de organizare socială în societatea tradițională românească**
- 9. Nevoia educării ecologice a turiștilor și implicațiile acesteia asupra calității vieții la nivelul municipiului Brașov**
- 10. Patrimoniul turistic și stadiul dezvoltării turismului ca factori ai dezvoltării durabile la nivelul anului 2007 în Brașov**

1. CĂI PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ RURALĂ

Prof. univ. dr. Emilian M. DOBRESCU
Institutul de Sociologie „Dimitrie Gusti” al Academiei Române
Asist. univ. Vasile ENE, Universitatea Spiru Haret

2. SPRE O SOCIOLOGIE A PATRIMONIULUI CULTURAL: PROVOCĂRI ȘI RĂSPUNSURI ÎN TRANZIȚIILE DE DUPĂ 1989 DIN SATUL ROMÂNESC

(suport pentru prezentarea din cadrul Școlii Academice de Sociologie
cu tema *Patrimoniu cultural și dezvoltare socială în ruralul românesc*,
Bran 7-12 octombrie 2007)

Prof. univ. dr. Dumitru SANDU
Universitatea din București

3. DRĂGUȘUL. O EXPERIENȚĂ PERSONALĂ ȘI SOCIOLOGICĂ *[Eseu]*

Lect. univ. dr. Codrina ȘANDRU
Universitatea „Transilvania” din Brașov

4. PRACTICILE CONSUMULUI CULTURAL. O COMPARAȚIE RURAL/URBAN ÎN JUDEȚUL IAȘI

Lect. univ. dr. Adrian NETEDU
Catedra de Sociologie și Asistență Socială
Facultatea de Filosofie
Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

5. EURO-MITURILE –SEMNIFICAȚIA ADERĂRII LA UNIUNEA EUROPEANĂ ÎN SPAȚIUL RURAL ROMÂNESC

Cercetător Delia BARBU
C.J.C.P.C.T. Brașov

6. PROIECTE EUROPENE ȘI ROMÂNEȘTI DE VALORIFICARE A PATRIMONIULUI CULTURAL RURAL

Conf. univ. dr. Mihai PASCARU
Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia

7. IMPORTANȚA DEZVOLTĂRII SERVICIILOR SOCIALE PENTRU ASISTENȚA CONSUMATORILOR DE DROGURI DIN MEDIUL RURAL

Lector univ. drd. Mihaela TOMIȚĂ
Universitatea de Vest din Timisoara
Agenția Națională Antidrog

8. INSTITUȚII STRĂVECHI DE ORGANIZARE SOCIALĂ ÎN SOCIETATEA TRADIȚIONALĂ ROMÂNEASCĂ

Lect. univ. dr. Corina BISTRICEANU PANTELIMON
Universitatea din București

9. NEVOIA EDUCĂRII ECOLOGICE A TURIȘTILOR ȘI IMPLICAȚIILE ACESTEIA ASUPRA CALITĂȚII VIETII LA NIVELUL MUNICIPIULUI BRAȘOV

Conf. univ. dr. Claudiu COMAN
Universitatea „Transilvania” din Brașov
Prof. univ. dr. Emilian M. DOBRESCU
Institutul de Sociologie „Dimitrie Gusti” al Academiei Române

10. PATRIMONIUL TURISTIC ȘI STADIUL DEZVOLTĂRII TURISMULUI CA FACTORI AI DEZVOLTĂRII DURABILE LA NIVELUL ANULUI 2007 ÎN BRAȘOV

Prep. univ. drd. Victor BRICIU
Prep. univ. Arabela BAICAN
Universitatea „Transilvania” din Brașov

TRANSCRIERI MESE ROTUNDE

***1. Reconstrucția
ruralului românesc***

***2. Paradigme
întâlnite în
dezvoltarea rurală***

***3. Metodologia
cercetării sociale din
spațiul rural***

1. RECONSTRUCȚIA RURALULUI ROMÂNESC

Key – speakers:

Conf. univ. dr. Gheorghe Onuț

Conf. univ. dr. Claudiu Coman

Lect. univ. dr. Adrian Netedu

Asist. univ. drd. Constantin Crăițoiu

Sociolog George Mateescu

2. PARADIGME ÎNTÂLNITE ÎN DEZVOLTAREA RURALĂ

Key-speakers:

Prof. univ. dr. Emilian Dobrescu

Lect. univ. dr. Călina Buțiu

Lect. univ. dr. Codrina Șandru

3. METODOLOGIA CERCETĂRII SOCIALE DIN SPAȚIUL RURAL

Key – speakers:

Prof. univ. dr. Emilian M. Dobrescu

Conf. univ. dr. Claudiu Coman

Conf. univ. dr. Gheorghe Onuț

Lect. Univ. dr. Adrian Netedu